

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างกฎหมาย ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี
ไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่

☐ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านความเหลื่อมล้ำ และการบริหารราชการแผ่นดิน
การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับ
สมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นให้มีกฎหมายที่ชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความ
ทันสมัย ความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ
โดยกระบวนการยุติธรรมต้องมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ และมีการอำนวยความสะดวก
ตามหลักนิติธรรม ซึ่งประเด็นข้างต้นสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่
ของประชาชน ตลอดจนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

☒ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีกลไก
ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยและสากล มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และ
ด้านกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบการบริหารงานยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ
และเป็นธรรม

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

สืบเนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา
จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เกิดปัญหาในการ
บังคับใช้หลายประการไม่ว่าจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาในทางกฎหมาย ดังนี้

ปัญหาในทางปฏิบัติ

(๑) เนื่องจากกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา
จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม
ความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๑ มาตรา ๘๙/๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ
มาตรา ๒๔๖ ได้มีการประกาศใช้บังคับมาระยะหนึ่งแล้ว แต่กระทรวงยุติธรรมยังไม่สามารถดำเนินการ
อย่างใด ๆ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามคำสั่งศาลที่สั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา

คดีตามนัย...

คดีตามนัยมาตรา ๘๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ และบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

(๒) กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการสำรวจสถานที่ที่จะสามารถกำหนดให้เป็นสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีตามกฎหมายกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นฯ แล้วแต่ไม่พบสถานที่ที่เหมาะสมที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวได้ เพราะในกฎหมายกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นฯ มีเงื่อนไขบางประการที่เคร่งครัดมากเกินไป เช่น สถานที่อื่นต้องมีความมั่นคงปลอดภัย การจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเรือนจำขนาดย่อม ทำให้การหาสถานที่ในลักษณะดังกล่าวเป็นไปได้ยาก

(๓) การขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการจัดหาสถานที่ เนื่องจากสถานที่ที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้ต้องขังแทนเรือนจำไม่ว่าสถานที่นั้นจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม หากเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐรับไปดูแลต่อ ก็ยังคงต้องใช้งบประมาณของภาครัฐเช่นเดียวกัน ต่างกันเพียงหน่วยงานเท่านั้น หากเป็นกรณีหน่วยงานของเอกชน แม้รัฐจะไม่ได้เป็นผู้บริหารจัดการเองโดยตรง แต่รัฐจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนงบประมาณให้แก่เอกชนในการบริหารจัดการ

(๔) ปัญหาในการเตรียมความพร้อมของบุคลากร เนื่องจากการดูแลผู้ต้องขังไม่เหมือนการดูแลบุคคลทั่ว ๆ ไป ซึ่งบุคลากรจะต้องมีองค์ความรู้และมีทักษะในการป้องกันปราบปรามและระงับเหตุต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ โดยองค์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องเกิดจากการอบรมให้ความรู้ควบคู่ไปกับประสบการณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม

ปัญหาในทางกฎหมาย

การกำหนด “สถานที่ขัง” ในกฎหมายกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการกำหนดคุณลักษณะของสถานที่แทบไม่ต่างจากเรือนจำ ประกอบกับการกำหนดให้มีวิธีการควบคุม และมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดข้อจำกัดต่อหน่วยงานอื่น ๆ และแม้ว่าจะมีสถานที่หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในการควบคุมดูแล แต่ก็ไม่สามารถนำไปดำเนินการได้เนื่องจากกฎหมายฯ ได้กำหนดหลักการไว้อย่างเคร่งครัด

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากการอำนวยความสะดวกตามมาตรา ๘๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับสภาพของเรือนจำยังมีภาวะนักโทษล้นเรือนจำ และเพื่อให้การควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาภายในสถานที่อื่นเป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้งกฎหมายกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุกหรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งออกตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

๒.๑ เพื่อให้การอำนวยความสะดวกตามมาตรา ๘๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สามารถบรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งหมายให้มีการกำหนดสถานที่ขังนอกเหนือจากสถานีดำรงหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน เรือนจำหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายจำคุก

๒.๒ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในระหว่างสอบสวน หรือ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ให้เป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด ได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ในปัจจุบันหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหการบังคับใช้ กฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นที่ใช้ในการขัง จำคุก หรือควบคุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ซึ่งต้องจำคุก ตามคำพิพากษาถึงที่สุด พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

๑. สำนักงานศาลยุติธรรม

ในปัจจุบันศาลไม่ได้บังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๑ แต่ใช้มาตรา ๑๐๖ ประกอบมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม ที่กำหนดให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวและให้ไปใส่ กำไลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring: EM) ซึ่งมาตรา ๑๐๖ มีความแตกต่างกับมาตรา ๘๙/๑ ประการหนึ่ง คือ ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว โดยมาตรา ๑๐๖ กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องมีอำนาจยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ส่วนมาตรา ๘๙/๑ ให้อำนาจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายขัง เป็นผู้มีอำนาจในการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานที่อื่น ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่า มาตรา ๘๙/๑ ถูกบัญญัติไว้เพื่อการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากหากเกิดกรณีเกิดอันตราย ถึงแก่ชีวิต เรือนจำโดยผู้บัญชาการเรือนจำสามารถยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวจำเลยซึ่งอยู่ในระหว่างการ พิจารณาได้ และประสานงานกับญาติให้รับไปดูแลหรือส่งตัวไปยังโรงพยาบาลของรัฐ เพราะหากให้เรือนจำ ดูแลกลุ่มบุคคลเหล่านี้ทั้งหมดอาจทำให้เกิดภาระในการดูแล จึงเห็นได้ว่าหากจะบังคับใช้มาตรา ๘๙/๑ ต่อไป จะต้องมิใช่เพื่อรองรับความเสี่ยงสำหรับนักโทษบางกลุ่มหากเกิดเหตุการณ์ที่อยู่ในความดูแล ของกรมราชทัณฑ์

๒. กรมราชทัณฑ์

จากการสำรวจสถานที่ที่จะสามารถกำหนดให้เป็นสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังผู้ต้องหา หรือจำเลยในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีตามกฎกระทรวงกำหนดสถานที่อื่นฯ แล้ว ไม่พบสถานที่ ที่เหมาะสมที่จะสามารถกำหนดสถานที่อื่นตามกฎกระทรวงดังกล่าวได้ เพราะในกฎกระทรวงกำหนด สถานที่อื่นฯ มีเงื่อนไขบางประการที่เคร่งครัดมากเกินไป ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเรือนจำขนาดเล็ก ย่อม ทำให้การหา สถานที่ในลักษณะดังกล่าวเป็นไปได้ยาก และหากกรมราชทัณฑ์ใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใด ภายนอกกำแพงเรือนจำเป็นที่ตั้งของสถานที่ขัง และใช้เจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นผู้ดูแลสถานที่ขัง ก็จะไม่ตรง ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร^๑

(๑) ประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่น โดยทั่วไปเมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่สงสัยและสิทธิในการมีทนายความให้แก่ผู้ถูกจับกุม ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจเห็นว่าการควบคุมตัวผู้ต้องหาสงสัยไว้ไม่มีความจำเป็น เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาทันที แต่หากเห็นว่าการควบคุมตัวไว้มีความจำเป็นแก่กรณี เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องส่งสำนวนและพยานหลักฐานไปยังพนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมง

เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนจากเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ได้รับสำนวนจากพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ได้แก่ ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสั่งขัง (Pre-indictment detention) หรือดำเนินการสั่งฟ้องคดี หรือดำเนินการปล่อยตัวผู้ต้องหาไป

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าการควบคุมตัวไว้มีความจำเป็นแก่กรณีและได้ดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้มีการสั่งขังแล้ว หากศาลเห็นว่า ผู้ต้องหาไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงหรือทำลายพยานหลักฐาน หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ศาลสามารถออกคำสั่งให้มีการขังผู้ต้องหาได้เป็นระยะเวลา ๑๐ วัน และสามารถขยายได้อีก ๑๐ วัน อย่างไรก็ตามระยะเวลาขังรวมทั้งสิ้นจะต้องไม่เกิน ๒๓ วัน โดยนับ ๗๒ ชั่วโมงแรกภายหลังการจับกุมด้วย โดยที่ภายในระยะเวลาดังกล่าวหากพนักงานอัยการไม่ได้มีการสั่งฟ้องคดี ผู้ต้องหาจะได้รับการปล่อยตัวทันที

กฎหมายญี่ปุ่นกำหนดให้ Detention Houses เป็นทัณฑสถานสำหรับขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณา อย่างไรก็ตาม พบว่าเนื่องจากกฎหมายญี่ปุ่นอนุญาตให้สามารถใช้ห้องขังที่สถานีตำรวจมาใช้เป็นเรือนจำสำรองได้ (Substitute Prison) ทำให้ในทางปฏิบัติผู้ต้องหาส่วนใหญ่จะถูกควบคุมตัวที่ห้องขังที่สถานีตำรวจ แนวทางดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากฝั่งรัฐด้วยเหตุผลในด้านเพื่อประโยชน์ทั้งในแง่ความสะดวกของการสอบสวนและเพื่อลดภาระของทัณฑสถานอื่นๆ ในทางตรงกันข้ามฝั่งที่ไม่เห็นด้วย เช่น คณะกรรมการต่อต้านการทรมานของสหประชาชาติ (The UN Committee Against Torture) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The UN Committee Human Rights) แสดงความไม่เห็นด้วยกับการใช้ห้องขังที่สถานีตำรวจเป็นสถานที่คุมขังด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความไม่เหมาะสมของสถานที่ การขัดกันในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องเป็นผู้สอบสวนและผู้ดูแลสถานที่คุมขังด้วย ทำให้หลายครั้งมีการรายงานถึงการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้วิธีการกดดันผู้ต้องหาเพื่อได้รับสารภาพ

(๒) ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศส โดยทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนผู้ต้องหาอาจถูกควบคุมตัว (Garde à vue) เป็นระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ช่วงเวลาที่ผู้ต้องหาได้รับการแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าจะควบคุมตัว กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการขอยกยาระยะเวลาการควบคุมตัวออกไปได้อีก ๒๔ ชั่วโมง โดยพนักงานอัยการ (le cadre d'un flagrant délit ou d'une enquête préliminaire) หรือ

^๑ รายงานโครงการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการกำหนดสถานที่อื่นสำหรับควบคุมตัวผู้กระทำความผิด โดยอาจารย์ ดร.ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม

ผู้พิพากษาได้สวน (le cadre d'une information judiciaire) จะเป็นผู้อนุญาตแล้วแต่กรณี โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นกรณีที่เป็นกรกระทำผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป และมีเหตุจำเป็นดังต่อไปนี้

- เพื่อความจำเป็นในการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อป้องกันการหลบหนี
- เพื่อป้องกันการทำลายเบาะแสพยานหลักฐาน
- เพื่อป้องกันการติดต่อกับผู้ร่วมกระทำความผิด
- เพื่อป้องกันการกีดกันที่มีต่อพยานหรือผู้เสียหาย
- เพื่อหยุดการกระทำความผิดที่ยังคงมีอยู่

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาควบคุมตัวดังกล่าว กฎหมายฝรั่งเศสมิได้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการขอให้มีการขังได้ทันที แต่กฎหมายประเทศฝรั่งเศสกำหนดลำดับการใช้มาตรการต่าง ๆ ในชั้นสอบสวนหรือระหว่างพิจารณาอย่างชัดเจน กล่าวคือ โดยทั่วไปผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาจะไม่ถูกควบคุมตัวโดยไม่จำเป็น อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีความจำเป็นกฎหมายกำหนดให้ศาลใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก โดยเริ่มจาก

๑) มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) คือ การที่ศาลกำหนดคำสั่งบางประการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องปฏิบัติตาม เช่น ห้ามเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ที่กำหนด ห้ามออกจากเคสสถานหรือที่พักอาศัยที่ระบุไว้ ห้ามขับยานพาหนะพร้อมทั้งส่งมอบใบขับขี่ให้แก่เจ้าหน้าที่ศาลเก็บรักษา ให้ไปรายงานตัวตามวันเวลาที่กำหนด

๒) มาตรการควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในที่พักอาศัย (L'assignation à résidence avec surveillance électronique) เป็นมาตรการการจำกัดเสรีภาพผ่านทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถควบคุมตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ผ่านทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ว่าผู้ที่สวมใส่นั้นอยู่ในสถานที่ในเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งปกติมักจะกำหนดให้สถานที่ดังกล่าวคือเคสสถานของบุคคลดังกล่าวนั่นเอง การที่ศาลจะใช้มาตรการดังกล่าวได้ศาลจะต้องแสดงผลให้เป็นที่พอใจได้ว่าการใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) ซึ่งเป็นมาตรการที่รุนแรงน้อยกว่าการควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการที่จะป้องกันการหลบหนีหรือป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของบุคคลดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในที่พักอาศัยมาใช้ซึ่งเป็นมาตรการที่กระทบต่อเสรีภาพมากกว่า อย่างไรก็ตาม การจะใช้มาตรการควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในที่พักอาศัยได้นั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ถูกสวมใส่เป็นสำคัญ ดังนั้น หากบุคคลดังกล่าวไม่ยินยอม ผู้พิพากษาก็ไม่สามารถบังคับให้ใส่ได้

๓) การกักขังชั่วคราว (La détention provisoire) ซึ่งเป็นมาตรการลำดับสุดท้ายที่ศาลจะนำมาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดี และศาลจะใช้ได้ต่อเมื่อศาลต้องอธิบายให้ได้ว่าเพราะเหตุใดมาตรการที่รุนแรงน้อยกว่า เช่น มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) หรือ มาตรการควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในที่พักอาศัย (L'assignation à résidence avec surveillance électronique) ไม่เพียงพอในการที่จะต้องกระทำเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยานหลักฐานต่าง ๆ หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่จำเป็นในการนำเสนอข้อเท็จจริง

(๒) เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการรบกวนข่มขู่พยาน หรือผู้เสียหายรวมทั้งครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้น

(๓) เพื่อเป็นการ...

- (๓) เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ถูกควบคุมตัวได้ติดต่อ เพื่อการฉ้อฉลใด ๆ กับผู้ร่วมกระทำผิดคนอื่น ๆ เช่น ตัวการร่วม หรือ ผู้สนับสนุน
- (๔) เพื่อเป็นการคุ้มครองตัวผู้ถูกควบคุมตัวเอง
- (๕) เพื่อเป็นหลักประกันในการมาปรากฏตัวของบุคคลผู้ถูกควบคุมตัวในการถูกดำเนินคดี
- (๖) เพื่อยุติการกระทำผิดและเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะไม่ไปก่อความผิดขึ้นใหม่
- (๗) เพื่อยุติปัญหาที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นได้หากพิจารณาจากความรุนแรงของการกระทำผิด

โดยทั่วไปผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาในประเทศฝรั่งเศสจะถูกควบคุมตัวไว้ในสถานที่คุมขังซึ่งอาจจะเป็น La Maison d'Arrêt หรือ Le Centre Pénitentiaire แล้วแต่พื้นที่ อาจกล่าวได้ว่าหากพิจารณาถึงมาตรการต่างๆ ในการควบคุมหรือขังในชั้นสอบสวน หรือระหว่างพิจารณาของประเทศฝรั่งเศสแล้วจะสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าประเทศฝรั่งเศสได้มีการกำหนดสถานที่ใดสถานที่หนึ่งขึ้นมาเพื่อเป็นสถานที่ควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ นอกเหนือไปจากเรือนจำ อย่างไรก็ตามในบางกรณีสถานที่ที่ถูกนำมาใช้ในการควบคุมหรือขังคือเคหสถานหรือที่พักอาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาเองผ่านทางการใช้มาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle judiciaire) หรือการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามสอดส่อง (L'assignation à résidence avec surveillance électronique)

(๓) ประเทศสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติให้แต่ละมลรัฐมีอำนาจและความรับผิดชอบที่จะตรากฎหมายรวมทั้งการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาของตนเอง เพียงแต่ห้ามมิให้การตรากฎหมายของมลรัฐขัดหรือแย้งกับกฎหมายของรัฐบาลกลาง เท่านั้น ทำให้แต่ละมลรัฐมีรายละเอียดบทบัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกันออกไป

ในส่วนเรื่องสิทธิในการขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นสามารถขอได้ตั้งแต่ในชั้นก่อนฟ้องคดีซึ่งเป็นไปตาม U.S. Code Title ๑๘ Chapter ๒๐๗ - RELEASE AND DETENTION PENDING JUDICIAL PROCEEDINGS มาตรา ๓๔๑๒ ได้กำหนดว่าเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมตัวผู้ต้องหามาแล้วจะต้องพาผู้ต้องหาไปพบผู้พิพากษา Magistrate โดยเร็ว เมื่อพบแล้วผู้พิพากษาก็จะดำเนินการแจ้งสิทธิต่างๆ และพิจารณาเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว โดยจะมีรายงานประกอบการพิจารณา ซึ่งรายงานดังกล่าวจะได้มาจากการที่เจ้าหน้าที่ศูนย์การปล่อยตัวได้สัมภาษณ์ผู้ต้องหาขณะอยู่ในห้องขังระหว่างรอการปรากฏตัวต่อหน้าศาลครั้งแรก ซึ่งเมื่อผู้ต้องหาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าศาล และภายหลังจากที่ศาลพิจารณาแล้ว ศาลอาจจะออกคำสั่งว่าระหว่างพิจารณาให้บุคคลนั้นได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือได้รับการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันก็ได้ เช่น ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการอยู่ในสถานที่ หรือเดินทาง ปฏิบัติตามข้อกำหนดระยะเวลาควบคุม (Curfew) หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี และพยานซึ่งเกี่ยวข้องกับคดี รายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ที่กำหนด ไม่ครอบครองอาวุธ วัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตรายอย่างอื่น ห้ามดื่มแอลกอฮอล์เกินขนาด หรือใช้ยาเสพติดหรือสารควบคุมตามที่กำหนด เว้นแต่มีใบสั่งของแพทย์ ให้เข้ารับการบำบัดรักษา เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ศาลอาจกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องสวมใส่อุปกรณ์ควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ในระหว่างได้รับการประกันตัวด้วยได้หากเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด

โดยปกติหากคดีนั้นมีโทษเล็กน้อยศาลก็จะอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวหรือประกันตัวได้เสมอแต่หากเป็นโทษหนัก ศาลจะใช้ดุลพินิจโดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ความหนักเบาแห่งความผิด
๒. น้ำหนักพยานหลักฐานที่มี
๓. ฐานะทางการเงินและหน้าที่การงานของผู้ต้องหา
๔. ประวัติและสภาพทางครอบครัวของผู้ต้องหา
๕. ประวัติการหนีประกัน
๖. ประวัติอาชญากรรม
๗. ความเป็นผู้มีคุณธรรมของผู้ต้องหา

โดยดุลพินิจในการไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ศาลอาจพิจารณาหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. เป็นคดีที่มีอัตราโทษถึงประหารชีวิต
๒. เชื่อได้ว่าผู้ต้องหาอาจหลบหนี
๓. เชื่อได้ว่าผู้ต้องหาอาจก่ออันตรายต่อสังคมหรืออาจไปกระทำความผิดซ้ำอีก
๔. เชื่อได้ว่าผู้ต้องหาจะกระทำการเป็นปรีกษาต่อสังคมหรือขัดขวางกระบวนการ

ยุติธรรม

หากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวแล้วปฏิบัติผิดเงื่อนไข การปล่อยตัวชั่วคราวจะถูกยกเลิก ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจะถูกออกหมายจับและอาจถูกลงโทษในข้อหาละเมิดอำนาจศาล โดยการยกเลิกการปล่อยตัวชั่วคราว พนักงานอัยการจะเป็นผู้เริ่มกระบวนการโดยยื่นคำแถลงต่อศาล และศาลจะดำเนินคดีผู้ต้องหาในฐานะละเมิดอำนาจศาลต่อไป

อาจกล่าวได้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกา สถานที่ที่ใช้ควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดี ได้แก่ เรือนจำ อย่างไรก็ตามการควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาสามารถกระทำได้ที่พักอาศัยของบุคคลดังกล่าวหรือสถานที่ที่ศาลกำหนดศาลโดยสามารถนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) มาใช้ในรูปแบบของการนำมาเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการปล่อยตัวชั่วคราว เพื่อเป็นการควบคุมสอดส่องบุคคลดังกล่าว

(๔) ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ โดยทั่วไปเมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุม ในเบื้องต้นเจ้าพนักงานตำรวจมีเวลา ๒๔ ชั่วโมงในการสอบสวน อย่างไรก็ตามระยะเวลาดังกล่าวสามารถขยายได้ถึง ๓๖ ชั่วโมงหรือ ๔๖ ชั่วโมงหากเป็นความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ยิ่งไปกว่านั้นผู้ต้องหาอาจถูกควบคุมตัวได้นานถึง ๑๔ วันหากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย โดยทั่วไป เมื่อครบกำหนดระยะเวลาควบคุมตัว หากพนักงานตำรวจไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสั่งฟ้อง ก็ต้องดำเนินการปล่อยตัวผู้ต้องหาไป อย่างไรก็ตามในกรณีที่พยานหลักฐานเพียงพอ เจ้าพนักงานตำรวจจะดำเนินการสั่งฟ้องคดีต่อไป

เมื่อมีการสั่งฟ้องคดีแล้ว อีกด้านหนึ่งมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้ระหว่างรอการพิจารณา ในเรื่องนี้กฎหมายประเทศอังกฤษมีหลักการทั่วไปที่ว่าบุคคลที่ยังไม่ได้ถูกศาลพิพากษามีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันใดเว้นแต่เพื่อให้ศาลเชื่อว่า

๑. จะไม่หลบหนีจากกระบวนการพิจารณา
๒. จะไม่ไปกระทำความผิดอื่นระหว่างได้รับการประกันตัว

๓. จะไม่...

๓. จะไม่เข้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางกระบวนการยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น

๔. เพื่อเป็นการปกป้องตัวผู้ต้องหาเอง หรือในกรณีที่เป็เด็กหรือเยาวชนเป็นไปเพื่อสวัสดิภาพหรือเพื่อประโยชน์แก่ตัวเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง

๕. จะให้ความร่วมมือในการสอบสวนและการพิจารณาคดีสำหรับการกระทำความผิดของตน

๖. จะเข้าร่วมในการให้พุดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายก่อนกำหนดพิจารณา

ในกรณีที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างพิจารณาบุคคลดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ เช่น ต้องมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ห้ามติดต่อกับบุคคลที่ระบุไว้ โดนยึดหนังสือเดินทาง เข้ารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนด หากผู้ต้องหาฝ่าฝืนข้อกำหนดเหล่านี้จะนำไปสู่การจับกุมและนำตัวเข้าเรือนจำเลยทันทีจนกระทั่งถึงวันนัดพิจารณา นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดต่อไปอีกว่าเพื่อเป็นการให้ศาลแน่ใจว่าบุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ศาลอาจกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องสวมใส่อุปกรณ์ควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ในระหว่างได้รับการประกันตัวด้วยได้หากเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด

ส่วนในกรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างพิจารณา บุคคลดังกล่าวจะถูกนำตัวไปขัง (Remand) ไว้ยังเรือนจำ แต่ถ้าเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จะถูกนำไปคุมขังไว้ยัง Secure center for young people จนกว่าจะถึงการพิจารณาคดี

อาจกล่าวได้ว่าในประเทศอังกฤษสถานที่ที่ใช้ควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดี ได้แก่ เรือนจำ อย่างไรก็ตามการควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณาสามารถกระทำได้ที่พักอาศัยของบุคคลดังกล่าวหรือสถานที่ที่ศาลกำหนดศาลโดยสามารถนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) มาใช้ในรูปแบบของเงื่อนไขประเภทหนึ่งระหว่างที่บุคคลได้รับการประกันตัว (Bail curfew) เพื่อเป็นการให้ศาลแน่ใจว่าบุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาในตัวอย่างกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนดให้มีสถานที่อื่นที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการขังหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือจำเลยระหว่างพิจารณาคดีนอกเหนือไปจากเรือนจำแล้วพบว่า ประเทศญี่ปุ่นใช้ห้องขังในสถานีตำรวจเป็นสถานที่ควบคุมหรือขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างพิจารณา ส่วนประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา เลือกใช้การควบคุมภายในที่พักอาศัยของผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านั้นเองโดยมักจะอยู่ในรูปแบบเงื่อนไขของการปล่อยตัวชั่วคราวที่ได้กำหนดไว้เพียงลำพังหรือควบคู่ไปกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามสอดส่องก็ได้

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

ได้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย(<http://www.law.go.th>) และระบบสารสนเทศของสำนักงานกิจการยุติธรรม (<http://www.oja.go.th>) ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๓ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นระยะเวลา ๑๖ วัน และได้มีการจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. โดยนำข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็นมาพิจารณาว่ามีประเด็นใดตามร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. ที่สมควรต้องปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้ร่างกฎกระทรวงฯ มีความครบถ้วน สมบูรณ์และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดทำร่างกฎกระทรวงมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำชี้แจงประกอบการจัดทำร่างกฎกระทรวงข้างต้นเรียบร้อยแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. เป็นร่างกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๘๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเป็นการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่อื่นเพื่อใช้ในการขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา ซึ่งสถานที่อื่นต้องเป็นสถานที่นอกจากสถานี่ตำรวจหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน เรือนจำ หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายจำคุก ที่ตั้งขึ้นเพื่อใช้ขังผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยอาจเป็นบ้านพักอาศัยของบุคคล สถานที่ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐ สถานที่ที่ดำเนินการโดยเอกชน หรือสถานที่อื่นใด ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายก็ได้ พร้อมทั้งมีการกำหนดวิธีการควบคุม และมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหาย

- กรณีตามมาตรา ๘๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกลุ่มผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา โดยมีแนวทางการดำเนินการที่คล้ายคลึงกันในการนำตัวผู้ต้องขังไปอยู่ในสถานที่พักอาศัย คือการปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๐๘ ซึ่งในมาตรา ๑๐๘ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อป้องกันภัยอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปล่อยชั่วคราวก็ได้”

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

๖.๑.๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๑

หลักการในการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาให้มาคุมขังอยู่ในสถานที่อื่น เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่ควรถูกขังหรือควบคุมตัวโดยไม่จำเป็น เพราะอาจจะเป็นการกระทบต่อหลักการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ของบุคคลดังกล่าวเนื่องจากคดียังไม่ถึงที่สุด และการขังหรือควบคุมตัวย่อมกระทบต่อสิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม บุคคลที่อยู่ในระหว่างพิจารณาคดีอาจไม่ได้รับการปล่อยตัวเสมอไปเนื่องจากต้องมีตัวบุคคลไว้เพื่อประโยชน์ในระหว่างพิจารณา คดี ดังนั้นหากบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์ที่จะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือกระทำความผิดอีกซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีที่กำลังดำเนินอยู่ ทำให้ในกรณีดังกล่าวกฎหมายจึงให้อำนาจรัฐในการขังหรือควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้ระหว่างพิจารณาได้ เพียงแต่การขังหรือควบคุมตัวผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์เป็นไปเพียงเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินคดีที่กำลังดำเนินอยู่เท่านั้น ดังนั้นการขังหรือควบคุมตัวผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาจะต้องแยกออกจากนักโทษเด็ดขาดและมีวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

กลุ่มนี้...

กลุ่มนี้แตกต่างจากนักโทษเด็ดขาด เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการควบคุมตัวหรือขังที่มีความแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าการนี้ยังคงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา แต่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในสถานที่ที่ผู้ต้องหาสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติมากกว่าการถูกคุมขังในอยู่เรือนจำ โดยเฉพาะหากผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ที่บ้านพักอาศัยของตนเอง ผู้ต้องหาต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดตามแต่ระดับความร้ายแรง แต่ยังคงสามารถออกไปรักษาพยาบาล ออกไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาเล่าเรียนได้

๖.๑.๒ กรมราชทัณฑ์

เนื่องจากร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. กำหนดให้มี “ผู้ควบคุม” ซึ่งเป็นผู้ที่ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบผู้ถูกขัง โดยอาจเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง บุตร หรือเป็นเจ้าของพนักงานก็ได้ ซึ่งบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นผู้ควบคุมนี้ อาจยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการควบคุมดูแลผู้ถูกขัง รวมถึงการป้องกันมิให้ผู้ถูกขังหลบหนี ดังนั้น ร่างกฎกระทรวงดังกล่าวจึงกำหนดให้กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการอบรมบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์วิธีการ แนวทางและมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยมาตรฐานการอบรมให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์กำหนด

๖.๑.๓ หน่วยงานภาคเอกชน

หน่วยงานภาคเอกชนอาจรับเป็นสถานที่อื่นที่ใช้ในการขังผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีได้ ซึ่งหน่วยงานภาคเอกชนอาจเป็นมูลนิธิหรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ถูกขัง หรืออาจจะเป็นมูลนิธิหรือสมาคมที่ดำเนินการในลักษณะบ้านกึ่งวิถี โดยจะได้รับงบประมาณจากภาครัฐ ซึ่งหากหน่วยงานเอกชนต้องการที่จะรับดำเนินการช่วยเหลือผู้ถูกขัง จะต้องดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดในร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. คือ ต้องมีอาคารสถานที่ที่มั่นคงแข็งแรง และมีอาณาเขตที่แน่นอน รวมถึงมีการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสื่อสารหรือตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัย การควบคุม ตลอดจนการป้องกันการหลบหนี หรือก่อให้เกิดความเสียหาย

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุมครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

๖.๒.๑ ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรต้องมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีให้ชัดเจน และเป็นระบบที่เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการรับรายงานตัวและการติดตามประสานข้อมูล หากครบกำหนดระยะเวลาการคุมขังก็จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการเพื่อให้มีการเตรียมการในการจัดหางาน การสร้างอาชีพ เพื่อป้องกันการกลับมากระทำความผิดซ้ำ

๖.๒.๒ กรมราชทัณฑ์ ควรต้องมีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจน และสามารถประสานงานกับทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงการติดตามผู้ถูกขังว่าได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือไม่ จึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน รวมไปถึงในเรื่องของการจัดอบรมผู้ต้องหาที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมผู้ถูกขัง แม้กรมราชทัณฑ์จะยังไม่ได้มีหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ แต่รูปแบบของการฝึกอบรม อาจจะเป็นลักษณะของการฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งภาคปฏิบัติจะมีลักษณะการฝึกอบรมเป็นสถานี มีการทดสอบ

โดยใน...

โดยในแต่ละสถานียังต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างทักษะ การฝึกตัดสินใจ และการซักซ้อมความเข้าใจ ในการสื่อสารระหว่างผู้ควบคุมกับกรมราชทัณฑ์ในการฝึกทักษะการแก้ปัญหากรณีเกิดเหตุ

๖.๒.๓ หน่วยงานภาคเอกชน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาคเอกชนที่รับดำเนินการช่วยเหลือผู้ถูกขังให้ชัดเจน ถึงแนวทางในการจัดระบบเพื่อควบคุมผู้ถูกขัง และกระบวนการจัดการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหาย รวมถึงขั้นตอนการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐถึงกระบวนการในการรับตัวและส่งตัวผู้ถูกขังให้ชัดเจน พร้อมทั้งเสริมสร้างทัศนคติให้แก่หน่วยงานภาคเอกชนในการควบคุมดูแลผู้ถูกขัง ให้ผู้ถูกขังสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพที่ตรงกับความสามารถของตน ทำให้เกิดรายได้ ส่งผลให้ไม่ต้องกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

เป้าหมายของร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. คือ การกำหนดสถานที่อื่นนอกเหนือจากเรือนจำหรือสถานีดำรงหรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน พร้อมทั้งกำหนดวิธีการควบคุมและมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหาย ซึ่งการกำหนดสถานที่อื่นให้แก่กลุ่มผู้ต้องขังบางประเภทออกมาอยู่นอกเรือนจำ สืบเนื่องจากปัญหาการขังหรือควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในประเทศไทย เพราะปัจจุบันภายใต้ข้อจำกัดในทางปฏิบัติทั้งในด้านสถานที่และงบประมาณพบว่า การจำแนกผู้ต้องขังไม่อาจดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติได้ โดยเฉพาะการจำแนกผู้ต้องขังที่ถูกฝากขัง จำเลยที่ถูกขังระหว่างพิจารณาคดี และนักโทษเด็ดขาด ทำให้ผู้ต้องขังเหล่านั้นกลับถูกขังหรือควบคุมตัวไว้ในสถานที่เดียวกันคือเรือนจำ รวมไปถึงประเทศไทยมีความจุของเรือนจำที่รองรับได้อยู่ที่ประมาณ ๒๑๗,๐๐๐ คน แต่ปัจจุบันกลับมีผู้ต้องขังถึง ๒๗๔,๒๗๗ คน โดยมีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา จำนวน ๕๒,๓๗๖ คน (สำรวจ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ทำให้เกิดความแออัดในเรือนจำเป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบโดยตรงต่องบประมาณของรัฐทั้งยังส่งผลต่อปัจจัยคุณภาพชีวิตของตัวผู้ต้องขังเองและต่อการบริหารงานของเรือนจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังเป็นอุปสรรคต่อการอบรมและแก้ไขผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ ที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การมีร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. จะช่วยทำให้ลดปัญหาความแออัดในเรือนจำได้ ซึ่งจะส่งผลให้เรือนจำสามารถบำบัดพฤติกรรมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้เมื่อผู้ต้องขังออกมาใช้ชีวิตนอกเรือนจำ จะไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกซึ่งจะส่งผลให้อาชญากรลดลง ทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากขึ้น ประกอบกับผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีควรต้องยึดหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งผู้ต้องขังเหล่านี้สมควรต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำร่วมกับนักโทษเด็ดขาด

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ) สำนักงานศาลยุติธรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. นี้ สามารถใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมการเพื่อรองรับ

กฎกระทรวงที่จะมีผลใช้บังคับ โดยกำหนดเป็น ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ๑) ขั้นเตรียมการ (ก่อนกฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ) อาทิ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และประชาชน รวมถึงผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ และเจตนารมณ์ในการออกกฎกระทรวง รวมถึงสาระสำคัญของกฎกระทรวง ความเป็นมาและความจำเป็นในการแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวง ๒) ขั้นตอนการ (หลังกฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ) อาทิ การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวง และ ๓) ขั้นติดตามและประเมินผล (หลังกฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ) อาทิ กระทรวงยุติธรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎกระทรวง

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

ร่างกฎกระทรวงกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีไว้ในสถานที่อื่น พ.ศ. ไม่ได้มีการกำหนดเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ แต่ในการดำเนินการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน เพราะจะต้องมีการติดตามและกำกับดูแลผู้ถูกขังว่าได้ดำเนินการไปตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือไม่

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงตัวบทกฎหมายของประชาชนตามที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด และสืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ แผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายจัดส่งแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรมเมื่อกฎหมายนั้น ๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ดังนั้น แนวทางการเผยแพร่ร่างกฎกระทรวงฯ นี้ จะต้องมีการดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น infographic วิดีทัศน์ คู่มือ หรือคำอธิบาย เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนรับทราบ โดยใช้ช่องทางเผยแพร่ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เช่น เว็บไซต์กระทรวงยุติธรรม www.moj.go.th เว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรม www.oja.go.th เว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.law.go.th เป็นต้น

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และสำนักงานศาลยุติธรรม จะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้เป็นไปตามร่างกฎกระทรวงฯ นี้ ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจะได้ประสานให้กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และสำนักงานศาลยุติธรรม ประเมินการค่าใช้จ่ายและอัตราค่าจ้างที่จะเกิดขึ้น และดำเนินการส่งมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรงต่อไป

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

(๑) การกำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีได้ออกมาอยู่ในสถานที่อื่นนอกเหนือจากเรือนจำ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน จะเป็นผลดีสำหรับผู้ถูกขัง เนื่องจากจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพของผู้กระทำความผิดที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในการจัดการผู้ถูกขัง ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกขังได้ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงกับความรู้ความสามารถของตน มีการรับผู้ถูกขังเข้าทำงานมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ จะได้มีการรับคนเข้าทำงานมากขึ้น

(๒) การนำตัวผู้ต้องขังออกมามีอยู่ในสถานที่อื่นนอกเรือนจำ นอกจากจะส่งผลดีต่อตัวผู้ต้องขังเองแล้ว ยังส่งผลดีกับระบบเรือนจำด้วย เนื่องจากการเกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ส่งผลกระทบต่อการควบคุมและแก้ไขผู้กระทำความผิดและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานในเรือนจำเป็นอย่างมาก การลดความแออัดในเรือนจำจะช่วยให้เรือนจำสามารถบริหารจัดการในการดูแลผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น และยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ โดยสามารถลดงบประมาณด้านงบลงทุนงบดำเนินการและงบบุคลากร รวมถึงค่าอาหารและข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของผู้ต้องขังระหว่างอยู่ในเรือนจำได้

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

(๑) การกำหนดสถานที่อื่นเพื่อรองรับผู้ต้องหาหรือจำเลยระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี จะช่วยให้ผู้ถูกขังได้รับการบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพของผู้กระทำความผิด ซึ่งหากได้รับการบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม ได้รับการฝึกอบรมฝึกอาชีพให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และความต้องการของตน จะทำให้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาคุมขังแล้ว ผู้กระทำความผิดสามารถหางานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนได้ ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ทำให้สังคมมีความปลอดภัยมากขึ้น

(๒) การที่ผู้กระทำความผิดได้ออกมาอยู่สถานที่อื่นนอกเรือนจำ จะทำให้ผู้กระทำความผิดยังสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้ ซึ่งทำให้หากผู้กระทำความผิดพ้นโทษจะไม่มีปัญหาในการปรับตัวเข้าสู่ชุมชนหรือสังคมเดิม และจะทำให้สังคมยอมรับว่าผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขฟื้นฟูและกลับตัวเป็นคนดีได้อย่างแท้จริง

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ -

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต -

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ -

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา -

๑๒. เหตุผล...

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินการทางปกครอง -

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

พันตำรวจโท

(พงษ์ธร ชาญสุริ)

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

- ๕ ม.ค. / ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาววรรณท์ บรรณมาศ และนายเกษกร จงจัดกลาง

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๕๐

อีเมล b_vassanon@oja.go.th